

Ioan-Gheorghe RAȚIU

LAUDÁTIO
„LORDULUI” POLITICII ROMÂNEȘTI POSTDECEMBRISTE
ION (IOAN-AUGUSTIN-NICOLAE) RAȚIU
LA ÎMPLINIREA UNUI SECOL DE LA NAȘTERE

LAUDÁTIO
OF ‘A LORD’ OF ROMANIAN POST-DECEMBRIST POLITICS,
ION (IOAN-AUGUSTIN-NICOLAE) RATIU
THE CELEBRATION OF A CENTURY SINCE HIS BIRTH

***Abstract:** The article is a eulogy to the illustrious Ion Rațiu to celebrate the 100th anniversary of his birth. ‘Ion Rațiu was the best president that Romania never had.’ This was a statement made by Mrs Afrodita Iorgulescu to define this noble Romanian post-1989 politician. The expression entered the public consciousness, becoming famous and being used almost without exception by all who write about Ion (Iancu) Rațiu. He was the most important personality of the Rațiu de Noșlac family of the second half of the XX century
Ion Rațiu (b. 06/06/1917, Turda - d. 01.17.2000, London) was a leader of the Christian Democratic National Peasant Party (PNTCD) and his personality marked forever the history of the party and of Romanian post-revolutionary politics.*

Much has been written over the years about his life and personality. His life, his family, facts and deeds, successes and failures, all have been thoroughly analysed from all points of view. Very little about him and his family has escaped scrutiny, dissection, praise, criticism or exploitation according to circumstances. In a chivalrous and noble spirit, typical to his family, he approached with great courage all periods of his life with an innate sense of humor, stubbornly pursuing his lifetime principles that transcended any personal interests in favor of national ones. He left in the public conscience the most elegant definition of democracy. ‘I will fight until my last drop of the blood for your right to disagree with me’, paraphrasing the famous statement of Voltaire, ‘I disagree with what you say, but I will fight for your right to say it.’ A complex personality, a refined intellectual, a philanthropist, a patriot, an authentic democrat, born and not made, he has opposed totalitarianism of any political color. His life

was notable in many areas: law, business, management, shipping, journalism, literature, sports and politics.

'I believe that I can decisively say that I consider myself a happy man because I was lucky to live long enough to see history going back to normality, and that I was given the highest honor, which is to serve my country. At the end of December '99, I invite you to believe in happiness!', he wrote in the New Year greeting sent to his friends and acquaintances, as a confession of faith and also as his will.

„Compar adesea președinții pe care i-am avut, președintele pe care-l avem, cu Ion Rațiu și constat mereu că Ion Rațiu este **cel mai bun președinte pe care România nu l-a avut niciodată**”¹, scria doamna Afrodita Iorgulescu la comemorarea a 13 ani de la trecerea la cele veșnice a „lordului” politicii românești postdecembriste. (Foto 1) De atunci frumoasa și fericita exprimare a devenit celebră, fiind citată de aproape toți cei care vorbesc s-au scriu despre el.

A fost cel mai important membru al Familiei Rațiu de Noșlac din a doua jumătate a sec. al XX-lea, unul din membrii de frunte ai Partidului Național Țărănesc-Creștin Democrat (PNȚ-CD), urmașul Partidului Național Român din Transilvania și Ungaria (PNR) din perioada memorandistă și cea dinaintea de Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 și al Partidului Național Țărănesc (PNȚ) din perioada interbelică, care și-a lăsat o amprentă personală inconfundabilă, de neșters atât asupra partidului din care a făcut parte cât și asupra politicii românești postdecembriste.

În decursul timpului s-au scris multe pagini despre personalitatea și biografia acestuia. Viața, familia, faptele, împlinirile și neîmplinirile sale au fost analizate în amănunțime și din toate punctele de vedere. Puține fațete ale vieții și familiei sale au scăpat fără a fi analizate, disecate, lăudate, criticate sau exploatate potrivit intereselor de moment. În timpul vieții s-a expus cu un curaj cavaleresc tuturor riscurilor. Sunt mai multe momente în istoria postdecembristă în care Ion Rațiu a dat dovadă de mare curaj și demnitate umană. Vizitele în județele „roșii” în campania prezidențială din anul 1990 și cele două mineriade violente din mai 1990 și septembrie 1991 au fost printre cele mai riscante pentru viața sa.² (Foto 2)³

¹ Afrodita Iorgulescu, prof.univ.dr. mathematician, București, 16 ianuarie 2013, „Apără drepturile poporului român, în totalitatea sa. 13 ani fără Ion Rațiu”, Publicat Miercuri, 16 ianuarie 2013, <http://m.cotidianul.ro/13-ani-fara-ion-ratiu-204480/>

² http://adevarul.ro/locale/cluj-napoca/cum-devenit-papionul-ratiu-simbolul-democratiei-romania-viaata-celui-mai-bun-presedinte-nu-l-am-avut-1_54550f6f0d133766a8701800/index.html#photo-head
<http://jurnalul.ro/special-jurnalul/ion-ratiu-si-minerii-547084.html>

<http://www.voci.ro/cel-mai-bun-presedinte-pe-care-romania-nu-l-a-avut-niciodata/>

³ <http://www.romanianculturalcentre.org.uk/gallery/in-memori-am-ion-ratiu-6-june-1917-17-january-200/>

După moarte, îndrăznesc să spun, că în aceeași măsură atât prietenii cât și neprietenii i-au cultivat numele, personalitatea, ținuta și principiile de viață.

La împlinirea a 100 de ani (un secol!) de la naștere am apreciat că este potrivit să-i dedic un binemeritat elogiu. Viitorul om politic, Ion Rațiu (*Iancu* a fost apelativul său până la plecarea în Anglia folosit de familie, prieteni și colegi), s-a născut la Turda în ziua de 6 iunie 1917 și a decedat la Londra în data de 17 ianuarie 2000.

Legat de apelativul *Iancu*, relatez un episod interesant. Timp de 50 de ani datorită situației politice din țară informațiile despre *Iancu* ajunse în România au fost sporadice. După anul 1990 când a revenit în țară a fost mediatizat cu prenumele *Ion*. Tatăl meu, Nicolae-Mihai (n.15.02.1916, Turda-d.09.06.2008, Turda) și *Iancu* au copilărit împreună și au urmat aceeași școală primară. Tata era văr al treilea cu tatăl lui Ion. Pe atunci, în amintirea marelui tribun dar și datorită aptitudinilor și manifestărilor sale comportamentale, familia și toți cunoscuții îi spuneau *Iancu*. Tata nu l-a văzut dinainte de război și nu a știut că datorită considerentelor de limbă, *Iancu* a renunțat la prenumele sale inclusiv la apelativ și a preferat un prenume nou, *Ion*, mult mai ușor de asimilat cu *John* din engleză. Derutat de această schimbare dar și de cei 50 de ani de despărțire, văzându-l doar la televizor, tata nu la recunoscut și credea că e vorba de altcineva. Ulterior, convins ca el este, a înțeles de ce a ales prenumele Ion/John.

Ion a fost o personalitate deosebit de complexă, a fost avocat, jurnalist, om de afaceri, scriitor, filantrop, om politic, membru al Partidului Național Țărănesc și ulterior al Partidului Național Țărănesc-Creștin Democrat (PNȚ-CD). Pe linie paternă a fost descendent în linie dreaptă al familiei Rațiu de Nagylak (Noșlac) din Turda, atestată în Transilvania la începutul sec. al XIV-lea și reînobilată în anul 1625 de către principele Gabriel Bethlen.⁴ (Foto 3) A fost fiul lui Augustin⁵ și Eugenia (n. Turcu) Rațiu de Nagylak (Noșlac), creștini greco-catolici, nepot al Protop. Nicolae-Portos Rațiu⁶, stră-strănepot de văr al Dr. Ioan Rațiu⁷ și stră-stră-strănepot de frate al Prepoz. Basiliu Rațiu⁸. Mama sa Eugenia, a fost nepoata lui Ion Codru Drăgușanu^{9,10}, autorul „Peregrinului transilvan”¹¹. Având asemenea înaintași iluștri, Ion Rațiu i-a onorat în mod fericit prin realizările și faptele sale bune și demne de urmat.

⁴ Familia Rațiu, https://ro.wikipedia.org/wiki/Familia_Ra%C8%9Biu

⁵ https://ro.wikipedia.org/wiki/Augustin_Ra%C8%9Biu

⁶ https://ro.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Ra%C8%9Biu

⁷ https://ro.wikipedia.org/wiki/Ioan_Ra%C8%9Biu

⁸ https://ro.wikipedia.org/wiki/Basiliu_Ra%C8%9Biu

⁹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Ion_Codru-Dr%C4%83gu%C8%99anu

¹⁰ <http://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/urmasii-lui-ion-codru-dragusanu-3071269/>

¹¹ <http://www.autorii.com/scriitori/ion-codru-dragusanu/>

A urmat cursurile primare la prima școală românească din Turda Veche, fondată de către Basiliu Rațiu în anul 1866, finanțată de Eforia (*Fundația*) Fondului Cultural al Bisericii Greco-Catolice din Turda Veche (fondată de către Basiliu Rațiu la 1866) și inaugurată (de către Dr. Ioan Rațiu în anul 1874.(Foto 4)

A urmat cursurile Liceului „G. Barițiu” din Cluj.¹² (Foto 5) A fost licențiat în drept al Universității din Cluj (1938)¹³, Master of Arts în Științe Economice al Universității Cambridge¹⁴, St John's College¹⁵, (1943) (Foto 6)¹⁶, doctor în Științe Politice. A fost căsătorit cu Elisabeth-Blanche Pilkington (n.04.1921 - d.19.10.2016, Londra) (Foto 7)¹⁷ și au avut doi copii: Indrei-Stephen și Nicolae-Christopher. (Foto 8)¹⁸ În anul 1940 a fost numit consilier diurnist la Legația României de la Londra (Foto 9)¹⁹, condusă de către unchiul său Viorel-Virgil Tilea²⁰. În perioada interbelică tradiția diplomatică a familiei, consacrată de Petru Racz I.²¹ în secolul al XVI-lea, va fi continuată de către Viorel Tilea, ministru al Legației României la Londra, nepot de fiică al memorandistului Dr. Ioan Rațiu și apropiat al lui Iuliu Maniu. Acesta l-a propus ca stagiar pe tânărul Ion Rațiu, viitorul lider țărănist post-decembrist în cadrul Legației de la Londra, numit prin Înalt Decret Regal.

Eminent diplomat, Viorel Tilea este cel care a deconspirat englezilor existența unui ultimatum german menit să rupă mare parte a Ardealului de România, după modelul căruia a fost destrămată Cehoslovacia la începutul celui de Al Doilea Război Mondial. După acest incident și odată cu instaurarea regimului militar-legionar, Viorel Tilea a fost nevoit să ceară azil politic în Marea Britanie. Alături de Tilea, rămâne în Anglia la sfaturile lui Iuliu Maniu și tânărul Ion Rațiu. Ulterior s-a pregătit să candideze la alegerile din 1946 din România. „*Avem mai multă nevoie de lupta voastră acolo*”, i-a transmis Iuliu Maniu tânărului Ion Rațiu, anticipând valul de arestări politice comandate de comuniști. Istoria familiei Rațiu continuă astfel în exil. Un exil pe care Ion Rațiu îl acceptă cu demnitate, refuzând permanent intrarea în viața politică britanică, fără să renunțe la cetățenia română, moștenirea cea mai de preț a strămoșilor săi. „*E o chestiune de blazon*”, obișnuia să spună de fiecare dată când membri ai familiei soției sale Elisabeth Pilkington i-au propus să candideze din partea conservatorilor.

¹² <http://www.colegiulbaritiiu.ro/Baritisti.html>

¹³ <http://law.ubbcluj.ro/index.php/facultate/istoric>

¹⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/University_of_Cambridge

¹⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/St_John%27s_College,_Cambridge

¹⁶ <http://www.romanianculturalcentre.org.uk/gallery/in-memoriain-ion-ratiu-6-june-1917-17-january-200/>

¹⁷ <http://www.romanianculturalcentre.org.uk/gallery/in-memoriain-ion-ratiu-6-june-1917-17-january-200/>

¹⁸ <http://www.romanianculturalcentre.org.uk/gallery/in-memoriain-ion-ratiu-6-june-1917-17-january-200/>

¹⁹ <http://www.romanianculturalcentre.org.uk/gallery/in-memoriain-ion-ratiu-6-june-1917-17-january-200/>

²⁰ https://ro.wikipedia.org/wiki/Viorel_Tilea

²¹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Petru_Racz

Ion Rațiu s-a opus totalitarismului de orice culoare politică. În Marea Britanie a desfășurat o impresionantă activitate intelectuală, economică, publicistică, politică și patriotică. A făcut parte din membrii fondatori ai Societății Studenților și Tinerilor din Europa Centrală. A colaborat cu Radio BBC România, Europa Liberă și Vocea Americii. În anii '50, a publicat săptămânalul de știri Presa Română Liberă. A fost angajat al grupului de companii *Pall Mall*, apoi manager al *Julius Rudert Limited (1951–1957)*. În anul 1957 întemeiază propria companie, *J.R. Shipping Co. Ltd.*, specializată în transporturi și expediții de mărfuri. A fost fondator al firmei *Regent Line* de transporturi maritime între Europa de Nord și porturile din sudul Statelor Unite ale Americii de la Oceanul Atlantic (1963–1975).

În anul 1975 la vârsta de 58 de ani decide să se dedice în întregime problemei românești. A devenit astfel, una dintre cele mai sincere și consecvente voci ale opoziției împotriva lui Nicolae Ceaușescu și a regimului, căruia i s-a opus cu curaj și îndârjire. Evocându-l pe Ion Rațiu, ziarul londonez *The Daily Telegraph* amintea: „*De-a lungul timpului, s-a aflat deseori în situații care par desprinse dintr-un roman polițist. În august 1989, în timp ce făcea lobby în Congresul American pentru înăsprirea sancțiunilor împotriva regimului din România, Rațiu a primit un telefon la Washington, prin care era alertat de poliția germană și belgiană de faptul că o echipă de agenți feminini se deplasează la Londra pentru a-l asasina, la ordinele Elenei Ceaușescu.* (...)”

Cu părul său alb și cu slăbiciunea pentru papioane, Rațiu părea un impresar de modă veche. Înfățișarea sa a fost luată în derâdere de vechiul regim comunist la întoarcerea sa în România în 1990, pentru a candida la președinție. (...)”

În spatele manierelor desăvârșite se afla o determinare extraordinară. În 1978, în timpul unei vizite a lui Nicolae Ceaușescu în Marea Britanie, Rațiu a fost arestat în timp ce conducea o manifestație de protest. În timpul vizitei, regina a fost obligată să-i acorde lui Ceaușescu protecție.”²² (Foto 10)²³

În anul 1979 împreună cu soția sa Elisabeth a înființat la Londra, *Fundația Familiei Rațiu (The Ratiu Family Charitable Foundation was established in London in 1979 by Ion and Elisabeth Ratiu to promote and support projects which further education and research in the culture and history of Romania).*” Fundația de Caritate a Familiei Rațiu are scopul de a promova, încuraja și răsplăti excelența culturală și gândirea românească originală și independentă. Aceasta promovează proiecte în domeniul educației și culturii poporului român.

²² <http://jurnalul.ro/special-jurnalul/ion-ratiu-candidatul-taranist-la-presedintie-540239.html>

²³ <http://www.romanianculturalcentre.org.uk/gallery/in-memori-am-ion-ratiu-6-june-1917-17-january-200/>

Fiii săi, Indrei și Nicolae, împreună cu regretata doamnă Elisabeth, au hotărât să continue opera filantropică, culturală și democratică a lui Ion Rațiu. La Turda în anul 2004 au înființat Centrul Rațiu pentru Democrație care continuă idealurile lui Ion Rațiu, susținător și promotor al democrației, cu misiunea să promoveze, în mod nepartizan, valorile și comportamentele asociate democrației. Fiul său Nicolae, conduce în calitate de președinte toate organizațiile non-guvernamentale ale familiei: Fundația de Caritate a Familiei Rațiu; Centrul Cultural Român înființat la Londra în anul 1994, care are ca obiectiv promovarea culturii românești în străinătate și Fundația Pro Patrimonio înființată la Londra în anul 2000, care are ca scop salvarea, conservarea și restaurarea moștenirii arhitecturale și culturale românești.²⁴

În anul 1984 a fondat la Geneva, *Uniunea Românilor Liberi*, devenită ulterior *Uniunea Mondială a Românilor Liberi (UMRL)*.²⁵ Prin UMRL, Ion Rațiu a fost catalizatorul exilului românesc, canalizând eforturile compatrioților refugiați politic din toate statele lumii spre scopul atins în decembrie 1989.

La primul congres al UMRL de la Geneva din 1984 a citit cele „10 porunci ale exilatului român”. Chiar dacă denumirea de „*exil românesc*” nu mai e aplicabilă acum românilor care trăiesc în afara României, acest crez este încă actual, întrucât: subliniază faptul că trebuie să fim mândri de ceea ce suntem și de locurile din care venim; vorbește despre respectul de sine și despre respectul față de ceilalți; ne încurajează să colaborăm, să facem ceea ce putem, potrivit propriilor noastre puteri, pentru țara noastră, să nu criticăm eforturile celorlalți; trebuie să încercăm să impunem un exemplu prin ceea ce facem și prin felul în care facem acele lucruri²⁶:

1. *Fii mândru că esti român. Afirmă-te întotdeauna ca atare. Suntem un popor nobil, vechi. Civilizația are rădăcini adânci în pamântul țării noastre.*
2. *Afirmă-ți dragostea pentru patrie de câte ori ai ocazia. Nu pentru că esti șovin, ci pentru că dorești să servești pe cei rămași acasă.*
3. *Apără drepturile poporului român în totalitatea lui: nu regățeni, transilvăneni, basarabeni, bănățeni, timoceni, aromâni sau megleniți. Toți suntem români.*
4. *Ajută-ți compatrioții: din mai puținul ce ai, dă-ți tainul, nu-l precupeți.*
5. *Susține instituții românești din diaspora oricât de modeste și imperfecte ar fi.*
6. *Nu critica niciodată, nici măcar „prietenește”, pe românul care se străduiește să apere sau să promoveze cauza națională. Fă tu mai bine.*

²⁴ <http://www.ratiufamilyfoundation.com/>

²⁵ <http://umrl.tripod.com/id20.htm>

²⁶ Cele zece porunci ale exilului românesc, <http://www.romanianculturalcentre.org.uk/post.php?id=5091&v=1>

7. Nu aduce nici o critică, nici măcar „constructivă“ semenului tău care luptă. Critica ta să se afirme prin faptă; facând mai mult și mai bine decât face el.

8. Fii totdeauna conștient că gelozia, invidia și calomnia constituie ultimul refugiu al omului frustrat și slab care nu mai are nici țară și nici poziție în societate. Nu te lăsa pradă acestor sentimente inferioare.

9. Opune-te numai celor care guvernează la București pentru că ei siluiesc voința poporului român. Opoziția față de eforturile altor patrioți români este irosire de energie.

10. Fă ceva pozitiv pentru țara ta, pentru țara din care te tragi și pentru compatrioții tăi, oricât de modest sau neînsemnat; dar fă-o în fiecare zi.

A fondat ziarul *Românul Liber* (*The Free Romanian Press*), cu apariție lunară în limbile română și engleză. Devenit un ziar de calitate, acesta era distribuit atât în exilul românesc cât și în cancelariile occidentale și presei libere din lumea democratică. A fost președinte de onoare al *Fundației Internaționale OMENIA* (1993-2000).²⁷ În anul 1965 a înființat *ARCADA* (*Asociația Culturală a Românilor din Anglia*) - *British-Romanian Association (BRA)*, asociație ce a reunit sute de români care s-au stabilit la Londra în perioada comunismului și care a activat între anii 1965-1995.

După repatriere, în ianuarie 1990, a contribuit la reînființarea PNT alături de Corneliu Coposu, devenind vicepreședinte al noului partid, PNT-CD²⁸. A fondat ziarul *Cotidianul* în anul 1991.²⁹ A candidat la funcția de președinte al României la alegerile din anul 1990 și s-a clasat al treilea.³⁰ A fost deputat de Cluj (1990-1992 și 1992-1996) și deputat de Arad (1996-2000).³¹ A fost membru al organizației scriitorilor PEN Club International³² și PEN Club în exil, președinte al Federației Internaționale a Ziaristilor Liberi (1957–1984) și apoi președinte de onoare (din 1984), membru al Asociației Presei Străine din Londra și unul dintre fondatorii organizației Amnesty International (1960)³³, organizație care militează în toată lumea pentru respectarea drepturilor omului și în special, pe cele ale prizonierilor de conștiință.

²⁷ <http://www.omenia.ro/index.htm>

²⁸ https://ro.wikipedia.org/wiki/Partidul_Na%C8%9Bional_%C8%9A%C4%83r%C4%83nesc_Cre%C8%99tin_Democrat

²⁹ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Cotidianul>

³⁰ https://ro.wikipedia.org/wiki/Alegeri_preziden%C8%9Biale_%C3%AEn_Rom%C3%A2nia,_1990

³¹ <http://www.cdep.ro/pls/parlam/structura2015.de?leg=1990&par=AR>

<http://www.cdep.ro/pls/parlam/structura2015.de?leg=1992&par=AR>

<http://www.cdep.ro/pls/parlam/structura2015.mp?idm=4&cam=2&leg=1996>

³² <http://www.pen-international.org/our-history/>

³³ <http://uzp.org.ro/ion-ratiu-si-caricatura-de-presa-mondiala/>

A publicat sute de articole în ziare și reviste din țară și din străinătate. A scris peste 25 de cărți cu tematică politică, istorică și o piesă de teatru.³⁴ Începând cu prima zi a sosirii sale în Anglia în anul 1940, așa cum a promis bunicii sale a ținut un jurnal cu însemnări, „*Bune, rele, interesante sau anoste, ele vor fi chezășia și dovada că niciodată România n-a fost absentă din preocupările mele*”. Prin grija familiei și a curatorului jurnalelor sale, scriitorul Petre Răileanu, au fost editate, tipărite și oferite publicului *Notele Zilnice* (6 volume, 1989-ianuarie 2000). Alte 4 volume au apărut la editura Corint: *Începuturile unui exil îndelungat (1940-1945)*; *Printre spioni și trădători de țară (1955-1962)*; *Reorganizarea exilului (1963-1968)*; *Anii rezistenței (1969–1973)*

În anul 1990 a întemeiat *Catedra de studii românești „Ion Rațiu”* (Ion Rațiu Chair of Romanian Studies – IRCRS) la Universitatea Georgetown, Washington DC, SUA,³⁵ în orașul pe care îl considera capitala lumii libere și democratice, ca centru de cercetare și excelență academică axat pe România sa natală. Catedra își propune să facă cunoscute cultura, politica și istoria României moderne și să ofere administrației Statelor Unite ale Americii specialiști și resurse în aceste domenii, precum și buni cunoscători ai realităților românești. În momentul înființării, a fost prima catedră de studii românești din lume. Funcționarea Catedrei de Studii Românești „Ion Rațiu“ este posibilă grație sprijinului financiar al Rațiu Family Charitable Foundation din Marea Britanie.

Fondul de carte, publicații periodice, documente de arhivă și manuscrise aparținând lui I. Rațiu - V.V. Tilea au fost donate Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca, unde pentru studiu și cercetare a fost amenajată Sala Rațiu-Tilea.^{36,37}

În luna august 2015, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER) și Fundația Rațiu (The Rațiu Family Charitable Foundation) au încheiat un Protocol de colaborare cu scopul arhivării și digitizării arhivelor Ion Rațiu - V.V. Tilea, aflate la sediul Fundației din Londra.³⁸

A fost desemnat membru de onoare post-mortem al Academiei Oamenilor de Știință din România.³⁹ A fost menționat în publicația americană *Marquis Who's Who*. Din inițiativa

³⁴ Rațiu, Ion, *Clive și Anna: piesă în doua acte*, București, Progresul Românesc, 1995.

³⁵ Catedra de Studii Românești „Ion Rațiu”,

<http://www.ratiudemocracycenter.org/index.php/ro/democracy-award-lecture/the-ion-ratiu-chair-of-romanian-studies>

<http://www.ratiudemocracycenter.org/new/catedra-de-studii-romanesti-ion-ratiu/>

³⁶ Donația Rațiu-Tilea, <http://www.bcucuj.ro/donatii.php>

³⁷ <http://www.bcucuj.ro/ro/despre-noi/dona%C5%A3ii-%C5%9Fi-donatori-de-prestigi#ratiu>

³⁸ <http://www.iiccr.ro/rezultate-ale-protocolului-de-colaborare-incheiat-intre-fundatia-ratiu-si-iiccr-2015/>

³⁹ <http://www.aosr.ro/wp-content/uploads/2015/04/MembriAOSRpostmortem.pdf>

familiei, în anul 2007 i-a fost ridicată o statuie în curtea Fundației Familiei Rațiu din Turda, Piața 1 Decembrie nr. 1, lângă statuia tatălui său Dr. Augustin Rațiu. (Foto 11, 12)

Apariția lui pe scena politică românească rămâne memorabilă nu doar datorită eforturilor și idealurilor sale democratice, dar și grație originalității și eleganței papionului, nelipsit din ținuta sa, care i-a adus mult respect, devenind un simbol al democrației în România. Dar a dat naștere și unor gesturi absolut regretabile și grotești. (Foto 13)⁴⁰ Astfel, în timpul campaniei prezidențiale din 1990, aflat la Turda orașul său natal, a fost întâmpinat de către susținătorii lui Ion Iliescu într-un mod jignitor. La sfârșitul vizitei la Fabrica de Sticlă din Turda, Ion Rațiu a primit drept cadou, în bătaie de joc, de la un grup de „oameni de bine”, un papion din sticlă legat cu sârmă, aluzie la Combinatul Industria Sârmei din Câmpia Turzii. La Buzău a fost întâmpinat cu un măgar cu papion și joben, iar oamenii prezenți au râs ca la circ și l-au huiduit.

A rămas în conștiința publică pentru cea mai cutremurătoare, dar și cea mai elegantă definiție a democrației: ***Voi lupta până la ultima mea picătură de sânge ca să ai dreptul să nu fii de acord cu mine!***

„Cred că pot să spun cu toată tăria că mă consider un om fericit pentru că am avut norocul să trăiesc destul pentru a vedea istoria reintrând în matcă și că mi s-a acordat cea mai mare demnitate, aceea de a-mi sluji țara. Pe lângă asta, toate celelalte neplăceri, înfrângeri, dezamăgiri, le consider bâlbâieli ale unei lumi pe cale de primenire. O lume pe cale să-și vindece rănilile și să-și construiască sau să-și reconstruiască o morală. Optimismul meu robust mă face să cred astfel. La sfârșit de decembrie '99, vă invit să credeți în fericire.”

„Aceasta poate fi considerată ultima declarație publică a lui Ion Rațiu, în fapt felicitarea de Anul Nou transmisă tuturor prietenilor și cunoscuților domniei sale. Mai mult decât o urare, mesajul este o mărturisire de credință, iar îndemnul său simplu și plin de încredere rămâne acum un testament.

Ion Rațiu a fost un om politic cu o viziune clară asupra evenimentelor din România și din lume, pe care le-a analizat în articolele sale și a căror luciditate a atras atenția în cancelariile occidentale. El s-a făcut cunoscut marilor lideri ai lumii înainte de 1989 ca ambasador de suflet al României și un luptător pentru reinstaurarea democrației în țară”.⁴¹

Aflat pe patul de moarte la cererea sa adresată familiei a fost înmormântat în parcela rezervată membrilor familiei din cimitirul Bisericii Rățeștilor din Turda Veche,⁴² împlinind ca

⁴⁰ <http://www.romanianculturalcentre.org.uk/gallery/in-memori-am-ion-ratiu-6-june-1917-17-january-2000/>

⁴¹ Uniunea Mondială a Românilor Liberi, In Memoriam Ion Rațiu, <http://umrl.tripod.com/id39.htm>

⁴² Ioan Gheorghe Rațiu, In memoriam Ion Iancu Rațiu,

de altfel și fratele său Mircea-Dimitrie vechiul lăsamânt al lui Basiliu Rațiu de a reveni în Ardealul strămoșilor: *Tot omu-i pieritor, dar nu-i și-n lume rătăcitor! Iară voi ce Rățești vă țineți, ați fost și în Turda rămâneți!* La slujba de înmormântare care a avut loc în piața din fața bisericii familiei, din cauză că preotul ortodox nu a fost de acord să-l primească în biserică, pe un ger cumplit, au participat aproximativ 10000 de oameni. (Foto 14, 15)

În mod fericit, ca o împlinire și o recunoaștere a idealurilor sale de o viață, fiul său Nicolae a fost decorat de către Majestatea Sa Regina Elisabeta a II-a Marii Britanii cu Ordinul Imperiului Britanic, clasa Member of the Most Excellent Order of the British Empire (MBE), pentru efortul depus în ajutorarea grupurilor dezavantajate din România.⁴³ De asemenea, în 2015 a primit decorația regală “Nihil Sine Deo” acordată prin decizia Regelui Mihai I al României.

În semn de recunoștință cu ocazia aniversării a 725 de ani de la prima atestare documentară a comunei Noșlac, locul de origine al familiei noastre, în data de 14 septembrie 2013, într-un cadru festiv, lui Ion Rațiu, cea mai importantă personalitate a familiei din a doua jumătate a sec. al XX-lea i-a fost conferit titlul de Cetățean de Onoare post-mortem al Comunei Noșlac. (Foto 16, 17) În acest fel au fost reluate legăturile familiei cu locul său de origine și s-au pus bazele colaborării viitoare între Primăria Comunei Noșlac și Familia Rațiu.⁴⁴

Pioasă amintire lui Ion Rațiu cu ocazia celebrării centenarului nașterii sale!

http://www.observatorul.com/articles_main.asp?action=articleviewdetail&ID=14062

⁴³ Nicolae Rațiu „înnobilat” de către Regina Marii Britanii, <http://www.diasporaro.com/nicolae-ratiu-innobilat-de-regina-marii-britanii/>

⁴⁴ <http://www.primarianoslac.ro/roadele-toamnei-la-noslac-editia-a-4-a>